

Jaarverslag en Activiteitenverslag 2003

Utrecht, 16 april 2004

Inhoud

Jaarverslag 2003

Inleiding	3
De vereniging	3
Externe contacten en representatie	7
Internationale representatie en samenwerking	9
Het verenigingsbureau	10
Activiteiten en netwerken van De Kunstconnectie in cijfers	13
<i>Bijlage:</i> Bestuur, personeel, commissies, vertegenwoordigingen	16

Activiteitenverslag 2003

Strategische beleidsontwikkeling en belangenbehartiging	19
Bevorderen van branchebinding	21
Professionalisering en innovatie	22
Overige diensten	28

Jaarverslag 2003

Inleiding

In het jaar 2003 is De Kunstconnectie zich in tempo blijven ontwikkelen en heeft zij waar mogelijk haar positie geconsolideerd.

Na de start eind 2001 en het 'pionierjaar' 2002 was het dit jaar zaak om de branchevereniging in al haar facetten stevig op de kaart te zetten, werkwijzen en samenwerking te verankeren en bijstellingen te doen waar dit nodig was.

Wij nemen u in dit jaar- en activiteitenverslag 2003 mee langs de belangrijkste punten en wijden daarbij hier en daar een gedachte aan wat ervaringen ons inmiddels geleerd hebben. Daarmee krijgt u zicht op overwegingen die bij de leden en het bestuur hebben geleid tot de gekozen weg.

De vereniging

De vereniging De Kunstconnectie is ontstaan op initiatief van de werkgeversvereniging VKV en overlegplatform provinciale instellingen Stichting Bolwerk. De vereniging is formeel opgericht bij notariële acte van 7 december 2001.

Statutenwijziging

Reeds in 2002 besloten de leden tot een statutenwijziging. De belangrijkste wijziging betrof de naam van de vereniging die men gewijzigd wilde zien van 'Kunstengilde' in 'De Kunstconnectie, branchevereniging voor educatie en participatie in de kunsten'. Na een langdurige procedure, veroorzaakt door in de statuten voorgeschreven termijnen voor het uitschrijven van ledenvergaderingen, kon uiteindelijk in de ledenvergadering van november 2003 de statutenwijziging formeel worden bekrachtigd. Tevens werden de statuten gewijzigd op andere punten zoals de termijn waarop ledenvergaderingen bijeen geroepen moeten worden om tot wijzigingen in de statuten te kunnen besluiten en de opzegtermijn voor leden, die werd verkort van een jaar tot zes maanden.

Leden, ledenwerving en verbreding van de vereniging

Het aantal leden bedroeg aan het eind van dit verslagjaar 190. Dat is zo'n 88% van de Centra voor de Kunsten en provinciale instellingen voor kunst & cultuur, de primaire doelgroep van de vereniging.

3 leden zegden op vanwege opheffing van de instelling (1 keer betrof het een fusie met een collega-instelling en 2 keer opheffing vanwege staken van de structurele gemeentelijke financiering). Verder zegden 2 leden op vanwege ontevredenheid met de betekenis die De Kunstconnectie voor hen heeft. Deze ontevredenheid had bovendien, zo bleek uit correspondentie en gesprekken, een nadrukkelijke relatie tot het ontstaan in 2001 van twee verenigingen: naast de VKV als werkgeversvereniging, De Kunstconnectie als een strategisch en beleidsmatig georiënteerde branchevereniging. Bovendien, en het bestuur heeft daar meer signalen over gekregen, veroorzaakte de verhoogde contributiedruk voor de leden van beide verenigingen de nodige ruis, na eerdere toezeggingen dat de contributiedruk gelijk zou blijven na de oprichting van De Kunstconnectie. Het bleek voor veel leden onduidelijk dat de zeer toegenomen contributiedruk niet het gevolg was van Kunstconnectie-beleid maar van financieel beleid van de werkgeversvereniging, waar De Kunstconnectie geen enkele invloed op heeft gehad.

In 2003 werden 2 nieuwe leden geworven. De Commissie toetsing nieuwe leden (onder voorzitterschap van Hans Muiderman) kwam 2 keer bijeen om de kandidaat-leden te beoordelen op de toelatingsvoorwaarden en zich te beraden over de manier van ledenwerving. Potentiële leden (alle niet lid zijnde centra) kregen een informatiepakket toegezonden en een belactie werd voorbereid.

In het voorjaar besloot het bestuur om de voorziene verbreding van de vereniging met andere kunsteducatie leverende sectoren in het culturele veld te temporiseren en er zeker in het jaar 2003 nog geen uitvoering aan te geven. Dit vanwege de beschikbare middelen van de vereniging en de reeds ambitieuze activiteitenportefeuille van het bureau, veroorzaakt door de vele uitdagingen waarvoor de lidinstellingen op dit moment staan. Het zoeken van nauwe samenwerkingsverbanden en afstemming met de landelijke overkoepelingen van bedoelde sectoren, ervaart het bestuur als wenselijker en realistischer. In de ledenvergadering van november werd de verbredingsdoelstelling, in het kader van het beleid 2005 - 2008, vooralsnog uitgesteld.

Bestuur en voorzitterschap van de vereniging

Het bestuur dat op 1 januari functioneerde was net nieuw aangetreden en was zich nog aan het inwerken. Aangezien het wervingsproces van een extern voorzitter begin 2003 nog gaande was, is de voorzitter van het werkbestuur - Oeds Westerhof - aangebleven. Het voorzitten van de bestuursvergaderingen werd in het eerste kwartaal gedaan door tijdelijk vice-voorzitter Clemens Olthoff.

In de eerste maanden van 2003 heeft het bestuur zich beraden op zijn rol en taken en zijn positie tot vereniging en bureau. Het bestuur heeft besloten niet als raad van toezicht te willen functioneren. Het bestuur achtte die afstand tot de beleidsvoorbereiding van de vereniging en de uitvoeringsorganisatie te groot, voor een vereniging waarmee de binding met de leden groot dient te zijn. Wel wil het bestuur, sinds een directeur integraal verantwoordelijk is voor de aansturing van het bureau en voor de beleidsvoorbereiding en -uitvoering, een gepaste afstand tot het bureau bewaren. Er is een directiestatuut opgesteld.

Het bestuur besprak meermalen de verantwoordelijkheden, taken en beoogde functieomvang van de aan te trekken bezoldigd voorzitter. Signalen uit de ledenvergaderingen van 2002 m.b.t. deze positie zijn daarbij uitdrukkelijk meegewogen. Uiteindelijk besloot het bestuur tot het aanzoeken van een bezoldigd voorzitter in een omvang van maximaal 400 uur op jaarbasis. De voorzitter moet iemand zijn die een sterke zeggingskracht heeft in het bestuurlijk/politieke circuit om daar de belangen van de branche te behartigen en die de branche bovendien intern kan binden. Daarnaast moet hij/zij de kunsteducatie kunnen profileren in relatie tot kunst en in relatie tot maatschappelijke processen. Een extern bureau had reeds in 2002 de opdracht gekregen personen die aan dit profiel voldoen te selecteren en te benaderen. Tijdens de voorjaars ledenvergadering werd Saskia Bruines door het bestuur voorgedragen als voorzitter van de vereniging en met algemene stemmen door de leden in deze functie verkozen. Oeds Westerhof trad af als voorzitter en lid van het bestuur. Enkele maanden later trad conform planning ook Clemens Olthoff af als lid van het bestuur.

Het bestuur bestaat thans uit 4 leden die voortkomen uit de vereniging en twee leden van buiten de vereniging. In de vacature Olthoff ('buitenlid') is nog niet voorzien. Het bestuur zou deze plaats graag ingenomen zien door een juridisch onderlegd persoon die goed op de hoogte is van het provinciale beleid, maar besloten is - in afwachting van de definitieve besluitvorming over een samengaan met de VKV - deze plek nog even open te laten. Bestuurslid Mieke van der Linden is in de oktobervergadering van het bestuur gevraagd het vice-voorzitterschap op zich te nemen.

Voor de huidige personele invulling zie de bijlage.

Het bestuur vergaderde 12 keer. Dit is meer dan de bedoeling was. Er was een groter aantal vergaderingen nodig vanwege de discussie over rol en taken van het bestuur t.o.v. vereniging en bureau, de zoektocht naar een nieuwe voorzitter en de discussie over de gezamenlijke toekomst van De Kunstconnectie en de VKV.

Algemene ledenvergaderingen

In 2003 zijn conform planning 2 ledencongressen georganiseerd (in Rotterdam op 4 april tijdens de Muziekeducatie tweedaagse en in Den Haag op 21 november) en een extra ledenvergadering i.v.m. de statutenwijziging. Aan deze extra vergadering namen te weinig leden deel om besluitvorming te laten plaatsvinden. In de daarop volgende vergadering kon besluitvorming plaatsvinden op basis van het aantal aanwezige stemgerechtigde leden. In totaal hadden de ledencongressen 160 deelnemers.

Het bestuur heeft ervoor gekozen om de ledenvergaderingen congressen te noemen en deze altijd te organiseren met een actuele en aansprekende inhoudelijke inbedding. Daarmee krijgt

de ledenvergadering meer dynamiek, hetgeen tevens bijdraagt aan de bundeling van de leden en de beleidsinnovatie van de branche. Het thematisch deel tijdens het eerste congres betrof ontwikkelingen en vernieuwingen in de muziekeducatie (voorbeeldmatig ook interessant voor de andere kunst disciplines), het middagdeel van het tweede congres stond in het teken van de presentatie en profilering van kunsteducatie-instellingen richting overheden. Reacties van leden laten zien dat de gekozen opzet aansluit bij hun behoeften, al wordt ook de wens geuit "minder over papier te vergaderen en meer zonder papier te doen en te ontmoeten". Het bestuur zal zeker proberen dit signaal te honoreren.

Financiën van de vereniging

Het financiële beleid over 2003 paste binnen de kaders van de meerjarenbegroting 2002 - 2004 en de begroting 2003. Continu aandachtspunt betrof het liquiditeitsprobleem waarmee De Kunstconnectie geconfronteerd raakte toen bleek dat de in 2002 gedane investeringen in gebouw, inventaris en internet - niet gefinancierd uit reserves want die zijn er nog niet - niet gefinancierd konden worden met een met de VKV overeen gekomen financiële constructie op basis van een hypotheek op het pand Lucasbolwerk 11 (in eigendom van de werkgeversvereniging). Dit gevoegd bij het feit dat de VKV minder personeel inhuurde dan eerder overeen gekomen, betekende verschillende begrotingsbijstellingen naar beneden en een zeer zuinig uitgavenpatroon. Het ministerie van OCW is verzocht bij te dragen aan de oplossing van het liquiditeitsprobleem door middel van een extra bevoorschotting; zonder resultaat. Met de huisbank kon een kortlopende kredietfaciliteit geregeld worden en met de ICT-infrastructuur-beheerder een kortlopende betalingsregeling.

Extra fondsen voor activiteiten werden verworven bij het ministerie van OCW en BumaStemra (Muziekeducatie tweedaagse) en het Sociaal Fonds Kunstzinnige Vorming (Intervisienetwerken, benchmarkproject en Muziekeducatie tweedaagse).

De Kunstconnectie heeft in 2003 aan al haar financiële verplichtingen kunnen voldoen en sloot het jaar af met een batig saldo van € 13.932. Het vermogen bedroeg per ultimo 2003 € 51.419. Meer gegevens over het financiële beleid vindt u in de Jaarrekening 2003.

In 2003 is een plannings- & controlsystematiek opgesteld die het bestuur tijdig voorziet van relevante financiële en voortgangsinformatie. In dat kader is besloten in deze cyclus voortaan de kalenderjaren en niet langer de schoolseizoenen te volgen. Er zijn voorbereidingen getroffen voor de invoering van een projectadministratie en een urenregistratie. Het binnen het bureau gehanteerde rekeningschema is aangepast aan de actuele kerntaakindeling van de activiteiten van de vereniging en voorziet tevens in de wens van de hoofdfinancier om gesubsidieerde taken en door de branche zelf te dragen activiteiten (belangenbehartiging bijvoorbeeld) onderscheidenlijk te kunnen verantwoorden. Voor het opstellen van de kwartaaloverzichten en de jaarrekening en de uitoefening van de controllerfunctie is een meerjarig contract met een financieel adviesbureau afgesloten.

Strategische beleidsontwikkeling branche

Het bestuur heeft de leden in de aprilvergadering voorgesteld een werkgroep uit de leden de opdracht te verstrekken een strategisch toekomstprofiel voor onze sector te formuleren.

De leden stemden hiermee in en een werkgroep onder voorzitterschap van Dirk Monsma is aan de slag gegaan. De samenstelling van de werkgroep vindt u in de bijlage.

Redenen voor het bestuur om een visiedocument te laten opstellen waren: er is een gemeenschappelijk denkkader/richting nodig om de identiteit van de branche te kunnen vormgeven en om de branche een sterker gezicht te kunnen geven. Er is een beleidsmatig kader nodig op basis waarvan de vereniging en het bestuur besluiten kunnen nemen over standpunten en toekomstopties als het gaat om de belangenbehartiging en er is een onderlegger nodig voor de themakeuzes in het beleidsplan 2005 - 2008.

De werkgroep heeft een eerste discussiepaper "Verbeelding brengt ons overal" gepresenteerd op het ledencongres van november. Verdere uitwerking en gesprekrondes met de leden volgen.

Beleidsplan 2005 - 2008

Op het ledencongres van november is het beleidsplan 2005 - 2008 "Investeren in ontwikkeling" door de leden vastgesteld. Dit beleidsplan dient tevens als subsidieaanvraag aan het ministerie van OCW in het kader van de volgende cultuurplanperiode. Kerntaken in dit beleidsplan zijn: strategische beleidsontwikkeling en belangenbehartiging; bevorderen van branchebinding en centrale afspraken; werken aan professionalisering, kwaliteitsverbetering en innovatie en het

leveren van daarop toegesneden diensten. Als hoofdthema's voor brancheontwikkeling zijn geformuleerd: netwerkvorming tussen onderwijs, amateurkunst en professionele kunst; kunst-educatie in het onderwijs; de leer- en participatievraag van de deelnemer centraal; versterking van het management en het cultureel ondernemerschap en werken aan nieuwe competenties van de beroepsbeoefenaren.

Netwerken in de branchevereniging

Het leidend principe van de branchevereniging bestaat uit netwerken, "voor en door de leden". De ontwikkeling daarvan is in 2003 met kracht ter hand genomen. Maar bij de manier waarop netwerken ontstaan en functioneren rijzen vragen. De vorming van netwerken komt niet op gang zonder inzet van het verenigingsbureau. Hetzelfde geldt voor het onderhoud van de netwerken en het ter beschikking komen van voor de branche relevante producten uit het veld via de netwerken.

De inzet van het bureau hierop is (nog) groot en dit onderwerp bepaalt in hoge mate de agenda en aandachtsverdeling van het bureau.

Het moet mogelijk zijn een structuur in het leven te roepen en te onderhouden die dynamisch is en van het bureau weinig inspanningen vergt, is de gedachte van het bestuur. Netwerken ontstaan en verdwijnen daarin al naar gelang er behoefte aan is. Daarnaast is er behoefte aan meer structurele netwerken. In 2004 zal het extranet operationeel worden, waarop alle netwerken een eigen plek kunnen krijgen. Mogelijk zal dit de dynamiek binnen en tussen de netwerken en de vereniging bevorderen.

In 2003 werden reeds de vijf voorziene strategische netwerken, tevens adviescommissies voor het bestuur ingericht, en al deze netwerken hadden reeds 1 of meerdere bijeenkomsten. Het betreft: netwerk rijksoverheidsbeleid (voorzitter Dirk Monsma), netwerk provinciaal overheidsbeleid (voorzitter Titus Yocarini), netwerk gemeentelijk overheidsbeleid (voorzitter Hans Jeurissen), trendwatch group (voorzitter Jan van Muilekom) en netwerk internationaal (voorzitter Marion van der Hoeven). Er ontstond een nieuw thematisch netwerk 'Kunsteducatie en verstandelijk gehandicapten' en een nieuw uitwisselingsnetwerk voor communicatie- en marketingprofessionals in de sector. Doorlopende netwerken betreffen de thematische netwerken Kunst & Onderwijs, de Commissie Kwaliteit (voorzitter Margriet Ronner) en de uitwisselingsnetwerken, Intervisienetwerken en Consulentennetwerken.

Zie voor een volledig overzicht van de netwerken het hoofdstuk Activiteiten van De Kunstconnectie in cijfers. Het bestuur dankt alle leden voor hun inzet voor de branche.

Samenwerking en toekomstige relatie met de VKV

In 2002 is door het bestuur van De Kunstconnectie met het voormalige bestuur van de VKV een convenant afgesloten omtrent een aantal inhoudelijke en zakelijke kwesties m.b.t. samenwerking tussen beide verenigingen. Het convenant is een uitdrukking van de inhoudelijke afspraken in de Blauwdruk Bouw Brancheorganisatie (aanvaard door de leden van de VKV en Bolwerk) en het Beleidsplan 2002-2004 van De Kunstconnectie en regelt een aantal zaken m.b.t. contributie, inlening van personeel, huur etc.

Het bestuur van de VKV waarmee het convenant is afgesloten, is inmiddels opgevolgd door een nieuw bestuur. Dit nieuwe bestuur heeft aangegeven zich niet gebonden te kunnen achten aan het convenant. Voor De Kunstconnectie betekende dit een ondergraving van haar financiële mogelijkheden. De omvang van de inleen van personeel is met meer dan 50% verminderd, de huur die De Kunstconnectie moet betalen is verhoogd, de overeengekomen contributiedrukverdeling is ten nadele van De Kunstconnectie aangepast en de hypothecaire garantstelling door de VKV ten behoeve van De Kunstconnectie (onderpand is het onroerend goed Lucasbolwerk 11, in eigendom van de VKV) is niet doorgegaan, waardoor de in 2002 gedane investeringen voor wat betreft de afschrijvingsbedragen voor de komende jaren op de jaarlijkse exploitatie drukken (zie ook hiervoor onder 'financiën van de vereniging').

De penningmeesters van beide verenigingen hebben met elkaar tijdelijke afspraken gemaakt over de verdeling van gezamenlijke lasten en de benutting van gezamenlijke faciliteiten en de verrekening daarvan over 2002 en 2003.

De samenwerking binnen het pand Lucasbolwerk 11 tussen de bureaus van De Kunstconnectie en de VKV is vanwege het niet tot uitvoering komen van het convenant, onder druk komen te staan.

De intentie van het bestuur van De Kunstconnectie is evenwel om in harmonie met de VKV de onderhavige kwestie te regelen, met inachtneming van de uitgangspunten van de Blauwdruk Bouw Brancheorganisatie en de Beleidsplannen 2002 - 2004 en 2005 - 2008 van De Kunstconnectie. Met name deze laatste documenten vormen de grondslag voor de subsidiëring van De Kunstconnectie door het ministerie van OCW.

Het bestuur van De Kunstconnectie is inmiddels de overtuiging toegedaan, net als dat van de VKV, dat beide verenigingen opgeteld meer ambities hebben dan ze middelen beschikbaar hebben. En dat bovendien strategische beleidsontwikkeling op brancheniveau en de ontwikkeling van arbeidsvoorwaardenbeleid en werkgeversbelang in de meeste gevallen hand in hand gaan, althans, zeer nauw aan elkaar gekoppeld zijn. Daarom heeft het bestuur van De Kunstconnectie de uitspraak gedaan in principe samen te willen gaan met de werkgeversvereniging VKV en wel op een zo kort mogelijke, doch realistische termijn. Daarbij is een aantal voorwaarden gesteld. Deze hebben o.a. betrekking op het voor beide partijen gunstig kunnen regelen van de BTW-vrijstelling, de instandhouding van de subsidierelatie met het ministerie van OCW, de afschotting van subsidiegeld en andere middelen t.b.v. de strategische en inhoudelijke brancheontwikkeling en de mogelijkheid tot verbreding van de branchevereniging.

Een werkgroep, bestaande uit delegaties van beide besturen, bereidt het samengaan voor. De werkgroep kwam in 2003 reeds enkele keren bijeen.

Externe contacten en representatie

Naast de noodzaak van veel externe contacten in het kader van concrete samenwerkingsrelaties, zijn externe contacten nodig voor het creëren van het podium dat de branchevereniging nodig heeft om zich landelijk te profileren en voor het uitvoeren van de kerntaak belangenbehartiging en pleitbezorging. Er is dit jaar relatief veel tijd geïnvesteerd in de opbouw en het onderhoud van deze contacten en overigens ook in het aangaan van contacten met lidinstellingen en het bezoeken ervan.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Er is inmiddels sprake van een goede relatie met de verantwoordelijke ambtenaren bij het ministerie. De Kunstconnectie wordt steeds vaker gevraagd te adviseren m.b.t. cultuureducatiebeleid van het ministerie en wordt betrokken bij de uitvoering ervan. De roep van de vereniging om met betrekking tot het cultuureducatiebeleid een convenant te sluiten tussen OCW, VNG en IPO als het gaat om de instandhouding van de cultuureducatieve infrastructuur blijkt gehoord te zijn.

Het ministerie blijft oplettend als het gaat om het acceleratievermogen en de financiële verantwoording van de vereniging. Het negatief beeld over de trage opbouw van de vereniging blijkt hardnekkig. We hebben het ministerie reeds verschillende keren duidelijk moeten maken (en aangetoond) dat dit beeld nuancerings behoefde en niet meer van toepassing is op de huidige stand van zaken.

Het ministerie heeft geen problemen met een eventueel samengaan tussen VKV en De Kunstconnectie (indien verantwoordelijkheidsgebieden en financiële stromen strikt onderscheiden blijven) en accepteert ook de verminderde ambities inzake de verbreding van de vereniging. Het ministerie zet in op een versteviging van de positie van de huidige leden. Die solide basis is ook in het belang van het ministerie zelf. Met name de inzet van Centra voor de Kunsten en provinciale instellingen voor kunst & cultuur in cultuur en school, acht het ministerie van groot belang.

Met het ministerie is regelmatig overleg gevoerd, buiten de vakantieperiodes eens per twee maanden en in het najaar vaker. Tevens is er op werkinhoudelijk niveau frequent contact.

Raad voor Cultuur

Met de commissie amateurkunst/cultuureducatie van de Raad voor Cultuur heeft in 2003 een constructief en op branchebeleidsontwikkeling gericht gesprek plaats gevonden. De Raad voor Cultuur is positief over de ontwikkeling van de branchevereniging. Ze deelt inmiddels het bijgestelde ambitieniveau m.b.t. de verbreding van De Kunstconnectie. De commissie gaf aan het belangrijk te vinden dat de branche een duidelijke rol kiest in de

ondersteuning/facilitering van de amateurkunstsector en zorgdraagt voor levendige netwerkstructuren met de amateurkunst-verenigingen.

Een punt van aandacht voor de Raad is de relatie met Cultuurnetwerk Nederland. De Raad is bevreesd voor dubbele taken en voor instituten met een te grote ambtelijke taak. Het bestuur van De Kunstconnectie heeft aangegeven de relatie tussen Cultuurnetwerk en De Kunstconnectie te zien als opdrachtnemer en opdrachtgever.

De Kunstconnectie heeft de Raad 2 keer behulpzaam kunnen zijn bij het aanleveren van informatie ten behoeve van advisering aan de overheid.

Cultuurnetwerk Nederland (CNL)

Met onze partnerorganisatie CNL zijn frequente contacten geweest. Dit kennisinstituut is ontstaan bij de reorganisatie van de landelijke verzorgingsstructuur kunsteducatie. De Kunstconnectie en CNL worden geacht nauw met elkaar op te trekken als het gaat om de ontwikkeling en verdere professionalisering van de branche en om de spreiding van informatie en kennis. Voor de duidelijkheid moet gesteld worden, dat het werkkerrein van CNL ruimer gedefinieerd is dan louter kunsteducatie en haar uitvoeringsorganisaties.

Ook OCW en de Raad voor Cultuur dringen aan op een nauwe samenwerking. Daartoe hebben beide organisaties overleg om issues op te pakken of met elkaar af te stemmen. Dat heeft geresulteerd in een aantal concrete samenwerkingsverbanden en/of opdrachten. Ook op bestuurlijk niveau vindt afstemming plaats.

Hoewel op een aantal werkkerreinen samenwerking c.q. opdrachtverlening plaats vindt, wordt nog gezocht naar de beste invulling van het partnership en de beste manier om de expertise en capaciteit van CNL ook ten goede te laten komen aan de leden van De Kunstconnectie. Aandachtspunt daarbij is de benutting van publieke middelen bij CNL ten behoeve van onze sector.

Sociaal Fonds Kunstzinnige Vorming

Het Sociaal Fonds Kunstzinnige Vorming (SFKV) is het landelijk scholingsfonds voor de privaatrechtelijke instellingen voor kunsteducatie. Mede door een heroriëntatie binnen het SFKV, beperkten de contacten met het SFKV zich in dit verslagjaar tot operationele contacten over aanvragen van De Kunstconnectie voor bijdragen aan activiteiten. Drie aanvragen werden gedaan en gehonoreerd.

In december heeft het bestuur van de vereniging een brief gestuurd naar het SFKV met het verzoek om een gesprek over gezamenlijke beleidsopties voor de toekomst en de inrichting van een brancheacademie.

De werknemersbonden

Het bestuur van De Kunstconnectie stelt prijs op regelmatig overleg met de drie werknemersbonden KNTV, NTB en FNV-Kiem. Aangezien het bestuur de inbreng van de bonden waardevol acht, is de afspraak gemaakt dat er jaarlijks tenminste 2 gesprekken op bestuurlijk niveau plaatsvinden over brancheontwikkelingen en de rol van De Kunstconnectie en over het jaarlijkse werkplan (nog voor dit aan de ledenvergadering er ter vaststelling wordt aangeboden).

Beide gesprekken hebben plaatsgevonden. Deze gesprekken bleken in hun beleidsafstemmend karakter zeer constructief en leidden tot gezamenlijke planontwikkeling voor activiteiten

Platform Amateurkunst (PAK)

De Kunstconnectie beschouwt het PAK als een belangrijke samenwerkingspartner. Amateurkunst en kunsteducatie zijn immers twee nauw met elkaar verbonden sectoren die op steeds meer plaatsen ineen beginnen te vlechten. Op een aantal terreinen bieden beide koepelorganisaties dezelfde soorten producten, zoals bijvoorbeeld het raamplan HaFaBra en de daarmee samenhangende examinering. Over de herziening daarvan zijn afspraken gemaakt.

Met het PAK wordt regelmatig overleg gevoerd m.b.t. afstemming van beleid. De Kunstconnectie participeert in de Commissie Educatie Amateurkunst van het PAK.

IPO (Inter Provinciaal Overleg) en VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten)

Met IPO en VNG zijn de contacten tot dusver met name operationeel, namelijk in het teken staand van het traject kwaliteitszorg en het waarderingskader voor kunsteducatie-instellingen. De Kunstconnectie heeft de intentie deze contacten ook op strategisch en bestuurlijk niveau uit te bouwen. Een agenda daarvoor wordt in de strategische netwerken gemaakt.

Inspectie van het Onderwijs/Cultuureducatie

Met de Inspectie van het Onderwijs/Cultuureducatie zijn verschillende intensieve gesprekken gevoerd, met name over de breedte van het waarderingskader eerstelijns- en tweedelijns instellingen, over de wenselijkheid van een wettelijk kader voor de toetsing, over de verschillen van inzicht met betrekking tot de werkwijze van de Inspectie in onze branche en de communicatie daarover naar de instellingen en over de - veelal negatieve - ervaringen van lidinstellingen met de toetsing door de Inspectie. Tot op heden verlopen de gesprekken constructief maar is het resultaat wat De Kunstconnectie betreft nog niet voldoende, al is er meer begrip voor elkaars positie ontstaan.

In een situatie waarin zowel de Inspectie als onze branche door andere partijen tot elkaar veroordeeld zijn, is het de opvatting van De Kunstconnectie dat de Inspectie verantwoordelijk is voor de communicatie met de branche en het genereren van draagvlak als het gaat om de werkwijze bij en validiteit van de toetsingen. Ook bij de uitvoering van de toetsingen ontstaat te veel ruis. De Kunstconnectie kan en wil daar geen verantwoordelijkheid voor nemen. Met betrekking tot het wettelijk kader is en blijft De Kunstconnectie van mening dat een professionele branche zelf in de gelegenheid gesteld moet worden een kwaliteitssysteem in te richten, inclusief het waarderingskader en de toetsing ervan door zelf aan te zoeken onafhankelijke partijen te laten geschieden.

Internationale representatie en samenwerking

Bijeenkomsten Gent 5 akkoord

Het doel van het Gent 5 akkoord tussen het ministerie van OCW en de Vlaamse Gemeenschap/Departement van Onderwijs, is de uitwisseling van informatie en ervaringen m.b.t. onderwijs-systemen en onderwijsinhoud tussen Vlaamse en Nederlandse (onderwijs)instellingen voor kunsteducatie. Cultuureducatie is een thema dat in deze periode van de Gent-akkoorden op de rol staat. De Kunstconnectie maakt op uitnodiging van OCW deel uit van een werkgroep, tezamen met het ministerie van OCW, het Vlaamse departement van Onderwijs en Cultuurnetwerk Nederland.

In 2003 hebben 3 werkgroepbijeenkomsten plaatsgevonden en is het verslag van de 2 uitwisselingsbijeenkomsten in 2002 opgesteld en verspreid (Cultuurnetwerk Nederland). De Kunstconnectie heeft gegevens aangeleverd voor de evaluatie van Gent-5 en heeft in werkgroepverband plannen gesmeed voor het vervolg: Gent-6. Inmiddels hebben de beide betrokken departementen besloten tot een vervolg en wordt een uitwisseling tussen duo's van instellingen voor kunsteducatie uit Nederland en Vlaanderen voorbereid. De Kunstconnectie organiseerde een tweedaagse rondgang langs instellingen voor kunsteducatie voor de Vlaamse delegatie in de werkgroep.

In relatie tot deze uitwisseling is voor de Vlaamse zusterorganisatie OVSG een bezoek georganiseerd aan een Nederlands Centrum voor de Kunsten. Op 13 en 20 februari bezochten meer dan 100 Vlaamse collega's het Centrum voor de Kunsten in Bergen op Zoom.

Internationaal Muziekscholen Seminar (IMS)

Het IMS is een inhoudelijk uitwisselingsnetwerk op basis van uitnodiging tussen directeuren van muziekscholen in Nederland, Duitsland (Nord-Rhein-Westfalen), Wallonië, Vlaanderen en Luxemburg. In het verleden is het ooit opgezet door de Inspectie ak/kv. Om de beurt organiseert een regio een jaarlijkse driedaagse uitwisseling waarin gediscussieerd wordt over ontwikkelingen en vernieuwingen in het muziekonderwijs en waarin best-practices getoond worden.

In 2004 zal de uitwisselingsbijeenkomst in Nederland (Friesland) plaatsvinden. De Kunstconnectie organiseert op verzoek van de betrokken leden deze bijeenkomst i.s.m. de muziekscholen in Sneek en Heerenveen. Organisatorische en programmavoorbereiding zijn in 2003 gerealiseerd.

Europese Muziekschool Unie (EMU)

De Kunstconnectie participeert in de Europese Muziekschool Unie, een federatie van 23 landelijke muziekschoolverenigingen. De doelstelling van de EMU is internationale samenwerking en uitwisseling over muziekeducatie bevorderen.

De Kunstconnectie is in 2003 bij diverse bijeenkomsten van de EMU betrokken geweest, waaronder de jaarlijkse Algemene Vergadering die in Barcelona plaatsvond. De Nederlandse delegatie bestond uit Lieuwe Toren namens het bestuur van De Kunstconnectie, Marion van der Hoeven (voorzitter Strategisch netwerk Internationaal van De Kunstconnectie) en Ap de Vries. In februari organiseerde de EMU in samenwerking met het Spaanse Ministerie van Educatie en Cultuur het congres 'The future of Music Schools in European Policy' in Madrid. Vanuit Nederland waren Martin Berendse (OCW), Bert Kuiper (voorzitter commissie Cultuur en Media VNG) en Ap de Vries (directeur De Kunstconnectie) aanwezig.

In 2003 heeft De Kunstconnectie de Nederlandse inschrijvingen voor het 8e Europese Jeugdmuziekfestival in mei 2004 in Malmo gecoördineerd. Het festival wordt georganiseerd door de Zweedse en Deense Associatie in samenwerking met de EMU. Vanuit Nederland nemen ruim 800 kinderen deel aan dit festival.

Kunstconnectie-medewerker Gerrie Koops is general secretary van de vereniging. Jan van Muilekom (Utrechts Centrum voor de Kunsten), is in september 2003 herkozen als voorzitter.

Het verenigingsbureau

Als uitgangspunt voor de vorm van het servicebureau van De Kunstconnectie geldt het beleidsplan 2002 - 2004. Daarin staat beschreven dat er sprake is van een klein en slagvaardig bureau, dat als kerntaak heeft ontwikkelprocessen in de branche te stimuleren en te managen, veeleer dan de taken zelf uit te voeren. Het leidend principe van de branchevereniging moet immers een netwerkorganisatie zijn, waarin de leden zelf de voornaamste producenten zijn van de professionalisering van de branche. Dit uitgangspunt kan in de toekomst zeker nog versterkt worden.

Personele zaken

Eind 2002 heeft een directeur, Ap de Vries, de integrale verantwoordelijkheid voor het aansturen van het verenigingsbureau overgenomen van de vertrokken zakelijk leider en de twee kwartiermakers van het eerste uur.

Per 1 januari stond nog een vacature open voor een issuemanager, door het vertrek van een van de drie medewerkers op dit niveau. Deze functie werd in 2003 (nog) niet ingevuld vanwege het liquiditeitsprobleem (zie elders).

Een vacature voor een functie receptioniste/telefoniste werd per begin 2003 opgevuld. In het voorjaar ontstond een vacature voor bureaumedewerker/ medewerker secretariaat (0,8 fte). Deze functie is tijdelijk (tot 1 januari 2005) en slechts voor 0,4 ingevuld. Dit vanwege de verminderde inhuur van personele capaciteit door de VKV vanwege financiële problemen aldaar. Bovendien werd de inhoud van deze functie gewijzigd in die van projectondersteuner. Per 1 juli is, op free-lance basis, een communicatieadviseur voor 16 uur per week aangetrokken. De ruimte voor deze functie kwam vrij na het bestuursbesluit de communicatie van de vereniging en vooral het websitebeheer te professionaliseren en het los te koppelen van de reguliere functie van alle medewerkers; een deel van de issuemanagersformatie is hiertoe ingezet.

Met twee medewerkers op projectleiderniveau die op detacheringbasis aan het bureau van De Kunstconnectie verbonden zijn, zijn de contracten telkens per half jaar verlengd. De personele invulling van het bureau staat beschreven in de bijlage.

Eind 2003 is een begin gemaakt met het herinschalen van de functies binnen het bureau, overeenkomstig de nieuwe salarissystematiek die de gehanteerde CAO (CAO-welzijn) voorschrijft.

Het ziekteverzuim binnen het bureau ligt beneden het landelijk gemiddelde: 4,4%.

De belasting van de medewerkers binnen het verenigingsbureau is hoog. Op management-niveau wordt dit mede veroorzaakt door de gesprekken met de VKV inzake afstemming na het niet uitvoeren van het eerder gesloten convenant, het in stand houden van een werkbare liquiditeitspositie van de vereniging, extra gevraagde verantwoordingen aan het ministerie m.b.t. investeringen en eerdere financiële besluiten (o.a. muziekeducatie tweedaagse), het niet

in huis hebben van expertise op diverse bedrijfsmatige aspecten en het in 2003 nog ontbreken van werkprocedures en formats voor bijvoorbeeld projectadministratie, jaarverslag en werkplan. In de loop van het jaar is er aan gewerkt om dit soort standaarden beschikbaar te krijgen. Ook zijn externe hulpbronnen aangeboord voor personele zaken, communicatie en financieel beleid.

Het bureauoverleg heeft vanwege de volle agenda's en de vele parttime medewerkers in 2003 onregelmatig plaatsgevonden. Hetzelfde geldt voor het interne beleidsoverleg (MT). Die situatie is onwenselijk. Eind van het verslagjaar zijn afspraken gemaakt om beide interne overleggen in het vervolg structureler en beter voorbereid te laten plaatsvinden. Tijdens de interne overleggen is met de medewerkers diverse keren gesproken over de nieuwe plaatsbepaling van het interne overleg, zoals die ontstond na het aantrekken van een integraal verantwoordelijk directeur, waarbij de medewerkers adviseren over en de directeur verantwoordelijk is voor de beleidsvoorbereiding richting bestuur.

Activiteiten en diensten

De activiteitenportefeuille is geënt op een financiële situatie die toelaat dat de gehele beoogde formatie ingevuld is en dat de netwerken "selfsupporting opereren". Beide uitgangspunten waren in 2003 niet vervuld. Desondanks is het werkplan 2003 grotendeels conform planning uitgevoerd. Het bestuur heeft evenwel, gehoord ook de signalen uit de ledenvergadering van november over het ambitieniveau van de vereniging, de medewerkers van het bureau aangekondigd te willen spreken over een prioriteitstelling binnen het werkplan 2004. Tevens wil het bestuur verhelderen welke verwachtingen de leden kunnen hebben van de vereniging. Uit de vele vragen die het bureau vanuit de leden bereiken, blijkt namelijk dat er in het verleden wellicht erg ruimhartig verwachtingen zijn gewekt met betrekking tot diensten en adviezen, ook op het vlak van vakinhoudelijke ondersteuning, waarop het bureau geen deskundigheid en capaciteit in huis heeft.

Daar waar mogelijk worden derden ingeschakeld bij het vormgeven en uitvoeren van activiteiten en diensten. Het vrij te besteden activiteitengeld op de begroting laat daar echter niet heel veel ruimte toe. Dit heeft er bij een enkele activiteit toe geleid dat additionele financieringsbronnen zijn gezocht. De ervaring leert inmiddels dat de inspanningen die daarvoor verricht worden, niet altijd in balans zijn met het resultaat.

Een aantal voorgenomen webdiensten (diensten via de internetsite) heeft het bestuur afgeblazen omdat er twijfel rees aan de wenselijkheid en realiseerbaarheid ervan, of omdat via andere sites daar reeds in wordt voorzien. Ook de kosten voor de afbouw van deze applicaties hebben bij dit besluit een rol gespeeld.

In het voorjaar besloot het bestuur reeds om minder diensten zelf te ontwikkelen en uit te voeren en om deze diensten waar mogelijk voor de branche "in te kopen". Op deze manier kan meer ruimte vrijgemaakt worden voor activiteiten als strategische beleidsontwikkeling en belangenbehartiging op brancheniveau, waar nog weinig inzet op plaatsvond. Zo ontstond het idee van de mantelovereenkomsten; overeenkomsten met professionele leveranciers van voor de branche relevante diensten die voor leden van De Kunstconnectie hun diensten met een meerwaarde of tegen gunstiger condities kunnen en willen aanbieden. Inmiddels zijn er zes van zulke overeenkomsten afgesloten.

Communicatie en internetsite

De naam van de organisatie is inmiddels bekend, ook buiten de branche. Aandacht voor naam-bekendheid is en blijft ook voor de toekomst erg belangrijk.

Het bestuur besloot in het voorjaar dat de communicatie(middelen) van de vereniging verder geprofessionaliseerd moest worden. Daarom is per half 2003 een communicatieadviseur aangetrokken. Onder diens verantwoordelijkheden en taken vallen o.a. het stroomlijnen en verzorgen van de Nieuwsbrief. Sinds de komst van de adviseur verschijnt de Nieuwsbrief regelmatig (6 keer in 2003 en plannen voor 8 keer in 2004) en is deze opnieuw vormgegeven, waardoor de herkenbaarheid en de leesbaarheid zijn toegenomen. Inhoudelijk bieden de artikelen, zoals blijkt uit lezersreacties, een goed overzicht van de bezigheden en standpunten van De Kunstconnectie. Het abonneebestand is gegroeid van 400 tot 600, mede omdat alle bekende deelnemers aan activiteiten en netwerken van de vereniging een persoonlijk abonnement ontvangen.

De internetsite is een van de belangrijkste communicatiemiddelen van De Kunstconnectie. Deze moet gaan functioneren als de spil van de netwerkorganisatie. Aan het ontwerp van deze interactieve site is veel aandacht besteed. Het is een geavanceerde website geworden met veel mogelijkheden, meer dan waar de vereniging op dit moment behoefte aan heeft. De beheers- en onderhoudskosten zijn aan de hoge kant in relatie tot de totale middelen van De Kunstconnectie. Helaas heeft het lang geduurd voor de site operationeel was. Aan het eind van 2003 kan geconstateerd worden, dat de infrastructuur van de site voor deze fase van ontwikkeling van de vereniging meer dan voldoende kansen biedt, maar dat een optimaal gebruik ervan nog niet voldoende is ontwikkeld. Hoewel interactiviteit een aandachtspunt van alle partijen is, zal het bureau van De Kunstconnectie verdere implementatie tot aandachtspunt maken voor 2004. De communicatieadviseur is tevens de inhoudelijk beheerder van de site. In 2003 is de indeling van de site geherstructureerd en zijn alle rubrieken doorgelicht en van actuele inhoud voorzien. Met Cultuurnetwerk Nederland zijn afspraken in voorbereiding om de inhoud van elkaars nieuws- en agendarubrieken uit te wisselen, opdat er geen dubbel werk hoeft te worden verricht en met minder inspanningen volwaardige rubrieken beschikbaar kunnen zijn. Ook de start van het extranet is voorbereid. Dit moet het platform worden waarop alle deelnemers van de netwerken van de vereniging en de leden met elkaar kunnen gaan uitwisselen. Het contract met de communicatieadviseur is met een jaar verlengd. Samen met een aantal andere organisaties waaronder Cultuurnetwerk Nederland, Erfgoed Actueel en OCW werkt De Kunstconnectie aan de internetsite www.cultuurplein.nl. De Kunstconnectie heeft zitting genomen in de redactie van deze portal ten behoeve van het onderwijs en levert relevante informatie vanuit haar geledingen aan.

Activiteiten en netwerken van De Kunstconnectie in cijfers

- **Leden:**
Nieuw: 2
Opgezegd: 5 (waarvan 1 vanwege fusie en 2 vanwege opheffing instelling)
Aantal per 31 december: 190
- **Ledencongressen:**
Aantal: 2
Aantal deelnemers: in totaal 160 deelnemers en 30 genodigden/belangstellenden
- **Geformuleerde en gepubliceerde standpunten namens de branche:**
Aantal: 10
- **Evenementen/conferenties:**
Aantal deelnemers totaal: 1.215
  - Muziekeducatie tweedaagse Zet de toon, 4 en 5 april, Rotterdam. Aantal deelnemers: 1.000
  - Presentatie boek "Dans in samenhang", 25 september 2003, Arnhem (i.s.m. dansacademie). Aantal deelnemers: 50.
  - Expertmeeting over ontwikkeling visie op toekomst branche, 24 juni 2003, Utrecht. Aantal deelnemers: 30.
  - Consulentencongres Ambitie 2008, 18 november 2003, Hoofddorp. Aantal deelnemers: 135.
- **Studiedagen/Workshops:**
Aantal: 17
Aantal deelnemers totaal: 442
  - Studiedag middenmanagement: 60 deelnemers
  - Workshop competentie management en assessment: 40 deelnemers
  - Workshops (2) bouw en verbouw centra: 32 deelnemers
  - Werkconferenties benchmarking: 6 groepen met in totaal 30 deelnemers, elk 5 workshops
  - Themamiddag, ledencongres 21 november, presentatie en profilering instellingen voor kunsteducatie: 80 deelnemers
  - Regionale conferenties CKV in VMBO: 6 met in totaal 200 deelnemers (i.s.m. SLO en CNL)
- **Salondebatten:**
Aantal: 7
Aantal deelnemers totaal: 120
  - Salon Kunstdocent in 2010: 34
  - Salon MBO kunstonderwijs: 25
  - Vakgesprekken Muziekeducatie in beweging (4): 61.
  - Debat over toekomst van cultuureducatie in het kader van de nieuwe cultuurplanperiode, Utrecht, 30 oktober (i.s.m. Cultuurnetwerk Nederland en Bureau Erfgoed Actueel)
- **Strategische netwerken:**
Aantal: 5
  - Netwerk Rijksoverheidsbeleid (voorzitter Dirk Monsma, Rotterdam): 9 deelnemers; 1 bijeenkomst
  - Netwerk Provinciaal overheidsbeleid (voorzitter Titus Yocarini, Haarlem): 15 deelnemers; 1 bijeenkomst
  - Netwerk Gemeentelijk overheidsbeleid (voorzitter Hans Jeurissen, Emmen): 8 deelnemers; 3 bijeenkomsten
  - Trendwatchgroep (voorzitter Jan van Muilekom, Utrecht): 9 deelnemers; 1 bijeenkomst
  - Netwerk Internationaal (voorzitter Marion van der Hoeven, Amsterdam): 7 deelnemers; 1 bijeenkomst

● **Thematische netwerken:**

Aantal: 4

- Kunst en Onderwijs (voorzitter Cas Himmelreich, Alkmaar): 54 deelnemers; 3 bijeenkomsten.
- Kwaliteitszorg en -toetsing (voorzitter Margriet Ronner, Hoofddorp): 8 deelnemers; 3 bijeenkomsten.
- CKV/VMBO-project: 6 deelnemende steunfunctie-instellingen (8 consultants); 3 bijeenkomsten.
- Kunsteducatie en verstandelijk gehandicapten (voorzitter Marie-Anne van Rijbroek)

● **Uitwisselingsnetwerken:**

Aantal: 3 (met 16 deelnetwerken).

- Intervisienetwerk: 8 groepen met in totaal 60 deelnemers; gemiddeld 3 bijeenkomsten per jaar.
- Consulentennetwerken: 8 netwerken met in totaal 335 deelnemers; 2 bijeenkomsten, waaronder 1 gezamenlijk congres (120 deelnemers).
- Netwerk Communicatie & Marketing (wisselend voorzitterschap): 22 deelnemers en 2 bijeenkomsten (gestart in zomer)

● **Benoembaarheidsverklaringen:**

Aantal verklaringen: 23, waarvan 18 via de DBB.

Aantal kandidaten in behandeling/informatieverzoeken: 19.

● **Certificering Nascholing kunsteducatie leerkrachten:**

Drama: 75

Dans (in ontwikkeling): 24 (5 pilots)

● **Informatie & advies:**

150 vragen vanuit 60 instellingen (cijfers getaxeerd)

● **Pleitbezorging op verzoek van leden:**

Aantal acties: 4

● **Kunstconnectiefonds:**

Aantal aanvragen: 8

Aantal toekenningen: 4

Totaalbedrag: € 30.000 + € 20.000 t.b.v. Muziekeducatietweedaagse.

De gehonoreerde aanvragen van leden betreffen:

- Werkconferentie Primair Onderwijs & Kunsteducatie (Kunstgebouw, Stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland)
- Componeren met de computer (Stichting Kunst en Cultuur Gelderland)
- Italiaans Filmpodium (Kunsten Centrum Het Klooster, Woerden en Kunstencentrum de Kom, Nieuwegein)
- Studiebijeenkomst Provinciaal Netwerk (Overleg Centra voor de Kunsten Noord-Holland)

● **Publicaties/verslagen e.d.:**

Aantal: 22

Waarvan: 6 afleveringen Nieuwsbrief De Kunstconnectie, 7 afleveringen Electronisch bulletin Notes, Bits & Bytes, 4 verslagen van debatten in de reeks Muziekeducatie in beweging, 2 CKV-VMBO-dossiers (i.s.m. SLO en Cnl), Dans in samenhang.

● **Presentaties/lezingen/openingen e.d.:**

Aantal: 11

- Presentatie over activiteiten en standpunten van de branchevereniging, voor directeurenoverleg 3 zuidelijke provincies, 20 maart (Ap de Vries)
- Voordracht over benoembaarheidseisen voor Nederlandse Bond van Danskunstenaars, 31 maart (Hans Landsman)
- Opening eerste gezamenlijke consultantsbijeenkomst, 11 april (Ap de Vries)
- Introductie Collectieve Danspromotie "Dansend Hart", 13 april (Hans Landsman)
- Presentatie over benoembaarheidseisen voor Stichting Beeldende Kunstzinnige Vorming, 5 mei (Hans Landsman)

- Presentatie bij uitkomen boek "Dans in samenhang", 25 september (Hans Landsman en Ap de Vries)
  - Presentatie over de Wanitaschool en het verband tussen kunsteducatie en omgevingsonderwijs tijdens de Conferentie van Erfgoed actueel, 8 oktober (Irma van Hoorik)
  - Opening Consulentencongres *Ambitie 2008*, 18 november (Ap de Vries)
  - Lezing over toekomst muziekonderwijs, voor raadsleden van de gemeenten Borculo, Ruurlo, Eibergen en Neede, 25 november (Ap de Vries)
  - Presentatie over authentiek leren aan een groep van ongeveer 50 kunstenaars van de Stichting Stap, 10 december (Irma van Hoorik)
  - Lid van een discussiepanel georganiseerd door de stichting Forumscholen van de gemeente Utrecht (t.b.v. de forumschool Waterwin) in het kader van het rapport Hart/d voor cultuur, 16 december (Irma van Hoorik)
- **Overige activiteiten:**
Enquête kengetallen kunsteducatiebranche (i.s.m. CBS): 240 enquêtes verwerkt, 140 retour en verwerkt (respons van 60%).
Mantelovereenkomsten: 5

Bijlage bij het jaarverslag 2003

Bestuur, personeel, commissies, vertegenwoordigingen

Bestuur van De Kunstconnectie

Bestuur

- Saskia Bruines (voorzitter), vanaf 4 april 2003 [fractievoorzitter D66 gemeenteraad Amsterdam]
- Oeds Westerhof (voorzitter), tot 4 april 2003 [directeur Keunstwurk, Leeuwarden]
- Clemens Olthoff (vice-voorzitter), tot 4 april 2003
- John den Broeder (penningmeester)
- Arie Keijzer (secretaris) [directeur Scholen in de kunst, Amersfoort]
- Mieke van der Linden (per 28 oktober 2003 vice-voorzitter) [directeur Vrije Akademie, Delft]
- Lieuwe Toren [directeur Centrum v. d. Kunsten Sneek/Wymbritseradiel, Drachten]
- Ko van der Velpen [directeur Muziekschool Venray]
- vacature

Werkbureau van De Kunstconnectie

Directeur

- Ap de Vries

Medewerkers servicebureau

- Paul van Amerom - issuemanager
- Jenneke van As - invalkracht telefoon/receptie
- Marijke le Cessie - bureauassistent (vetrokken per 1 mei)
- Froukje Geerts - projectondersteuner (per 1 mei)
- Irma van Hoorik - issuemanager
- Gerrie Koops - officemanager, projectmedewerker internationale contacten
- Hans Landsman - projectleider (op basis van detachering)
- Dini Soer - medewerker financiële en ledenadministratie
- Astrid van Son - administratief medewerker, telefoniste/receptioniste
- Natasja Stel - administratief medewerker, telefoniste/receptioniste
- Henriëtte Sulmann - communicatieadviseur (per 1 juli, op free-lance basis)
- Paul de Vries - projectmedewerker (op basis van detachering).

Commissies van de vereniging

Adviescommissie Kunstconnectiefonds (vaste commissie)

- Paul Winters (voorzitter) [Haarlem]
- Ben Cartens [Arnhem]
- Laurens Felix [Boxtel]
- Frank van der Hulst [Rijswijk]
- Tom de Rooy [Almere]
- Lucie Musterd [Enschede]
- Ap de Vries [De Kunstconnectie - ambtelijk secretaris]

Commissie toetsing nieuwe leden (vaste commissie)

- Hans Muiderman (voorzitter) [Het Koorenhuis, Den Haag]
- Ingrid Metz [Muziekschool Boarnsterhim, Akkrum]
- Marco Bentz van den Berg [Kunstgebouw, Rijswijk]
- Ap de Vries [De Kunstconnectie - ambtelijk secretaris]

Commissie benoembaarheidsverklaringen (vaste commissie)

- Mw. T.H. Wagenaar [Academie Beeldende Vorming, Amsterdam]
- Dhr. J.P. van Meel [Fontys Hogeschool voor de Kunsten, Tilburg]
- Dhr. M. Broers [Conservatorium Amsterdam]
- Dhr. B. Gruson [Rotterdams Conservatorium]
- Dhr. H. Roza [Hogeschool voor de Kunsten, literaire vorming, Utrecht]
- Dhr. R. Sprenger [Hogeschool voor de Kunsten, faculteit theater, Utrecht]
- Dhr. H. Luif [Overleg arbeidsvoorwaarden kunstzinnige vorming]
- Vacature [VKV, werkgeversvereniging Centra voor de kunsten]
- Dhr. Hans Landsman [De Kunstconnectie - ambtelijk secretaris]

Werkgroep strategisch toekomstprofiel branche (tijdelijk)

- Dirk Monsma (voorzitter) [SKVR, Rotterdam]
- Mabel Schalijs [Kunst & Cultuur Overijssel, Zwolle]
- Tom de Rooij [Centrum voor de kunsten, Almere]
- René Eijsermans [De Muzerije, Den Bosch]
- Arie Keijzer [Scholen in de kunst, Amersfoort / bestuur De Kunstconnectie]
- Irma van Hoorik [De Kunstconnectie]
- Froukje Geerts [De Kunstconnectie]
- Ap de Vries [De Kunstconnectie]

Commissie verbreding waarderingskader eerstelijns instellingen (tijdelijke commissie)

- Jean Jaques Maouche (voorzitter) [Parnas, Leeuwarden]
- Jos van Ruyven [De Lindenberg, Nijmegen]
- Jan Pardon [De Kom, Nieuwegein]
- Paul van Amerom [De Kunstconnectie - ambtelijk secretaris]

Vertegenwoordigingen namens De Kunstconnectie

Vertegenwoordiging in besturencommissie samengaan VKV - De Kunstconnectie

- Mieke van der Linden (bestuur)
- John den Broeder (bestuur)
- Arie Keijzer (bestuur)
- Ap de Vries (bureau)

Vertegenwoordiging in Kerngroep Waarderingskader tweedelijns instellingen

- Margriet Ronner [De Meerse, Hoofddorp]
- Joop Mols [Edu-Art, Arnhem]
- Johan de Noord [Kunst & cultuur Drenthe, Assen]
- Paul van Amerom [De Kunstconnectie]

Vertegenwoordiging in Stuurgroep Waarderingskader tweedelijns instellingen

- Marco Bentz van den Berg [Kunstgebouw, Rijswijk]
- Dirk Monsma [SKVR, Rotterdam]
- Ap de Vries [De Kunstconnectie]

Vertegenwoordiging in Stuurgroep Waarderingskader Toezicht Middenkaderopleidingen amateurkunst

- Agnes Haan [De Kunst, Alkmaar]
- Leo Benders [Centrum voor amateurkunst Limburg, Thorn]
- Marco Bentz van den Berg [Kunstgebouw, Rijswijk]
- Ap de Vries [De Kunstconnectie]

Vertegenwoordiging in Commissie Educatie Amateurkunst PAK

- Henk van de Wetering [Muziekschool N.W. Veluwe, Harderwijk]

Vertegenwoordiging in College van Advies MuziekGroep Nederland

- Marianne van der Kamp [Muziekschool Krimpen aan den IJssel]

Vertegenwoordiging in Platform Kunst MBO

- Paul de Vries [De Kunstconnectie]

Vertegenwoordiging in Werkveldplatform CMV-opleidingen

- Irma van Hoorik [De Kunstconnectie]

Vertegenwoordiging in raad van advies Nederlands Instituut voor Filmeducatie

- Ap de Vries [De Kunstconnectie]

Vertegenwoordiging in bestuur Stichting Impresariaat schoolvoorstellingen Uit de Kunst

- Ap de Vries [De Kunstconnectie]

Vertegenwoordiging in beoordelingscommissie aanvragen fonds professionalisering Jeugdtheaterscholen

- Paul de Vries [De Kunstconnectie]

Vertegenwoordiging in redactienetwerk Bulletin Cultuur & School

- Ap de Vries [De Kunstconnectie]

Vertegenwoordiging in redactie Webportal Cultuurplein.nl

- Henriëtte Sulmann [De Kunstconnectie]

Activiteitenverslag 2003

Hieronder vindt u in schema een overzicht van de activiteiten van De Kunstconnectie in 2003. Doelgroep van de activiteiten zijn steeds de leden van De Kunstconnectie, tenzij anders vermeld onder overige informatie.

Project	Doelstelling	Partners	Resultaten	Overige informatie
Strategische beleidsontwikkeling en belangenbehartiging				
1 Strategisch toekomstplan branche	Interne binding, identiteitsbepaling, richtinggeving binnen de branche. Kader voor activiteitenbepaling, prioriteitstelling en standpuntbepaling. Onderlegger voor beleidsplan 2005-2008.		Beschrijving van drie ontwikkelrichtingen voor leden van De Kunstconnectie, rekening houdend met eigen mogelijkheden en infrastructuur. Beschrijving van de innovaties die de sector als geheel zou moeten inzetten.	Verdere uitwerking en bespreking met de leden in 2004. Het plan wordt voorbereid door een werkgroep (voorzitter Dirk Monsma). In mei is een expertmeeting voor 30 deelnemers georganiseerd.
2 Standpunten branche	Formuleren en verspreiden van standpunten namens de vereniging.		De Kunstconnectie heeft een tiental standpunten geformuleerd en verspreid.	Standpunten betreffen o.a.: evaluatie door de raad voor cultuur, het rapport Hartd voor Cultuur, Kunsten '92 etc.
3 Cultuur en school; Positionering centra richting onderwijs	Bevorderen positie van de sector, m.b.t. versterking cultuureducatie in het onderwijs.	Ministerie van OCW	Adviezen en belangenbehartiging t.o.v. het ministerie.	Een aantal onderwerpen die de Kunstconnectie heeft aangereikt, is te vinden in het advies van taakgroep Cuprio: 'Hartd voor cultuur'.
4 Brochure argumenten legitimatie kunsteducatie	Argumenten van wetenschappers, beleidsmakers en politici verzamelen die pleiten voor de werksoort kunsteducatie en de bijbehorende infrastructuur.	Cultuurnetwerk Nederland	Relevante teksten uit tientallen bronnen zijn verzameld. De bundel is in bewerking tot publicatie.	De bundel wordt aangeboden aan de leden, ter ondersteuning van plaatselijke lobby-doelstellingen.
5 Individuele belangenbehartiging leden	Ondersteuning van lidinstellingen in specifieke omstandigheden.		Voor 4 lidinstellingen in kritieke omstandigheden hebben ondersteuningsacties plaatsgevonden.	

Project	Doelstelling	Partners	Resultaten	Overige informatie
Strategische beleidsonwikkeling en belangenbehartiging (vervolg)				
6 Platform MBO kunstonderwijs	Vertegenwoordiging van het werkveld in het Platform MBO Kunstonderwijs.	Platform MBO Kunstonderwijs	Er zijn 7 competentieprofielen ontwikkeld.	De profielen zijn van commentaar en advies voorzien door de branche.
7 Werkveldplatform HBO Culturele en Maatschappelijke Vorming	Vertegenwoordiging van de branche in het Werkveldplatform CMV.	Werkveldplatform CMV	Deelgenomen aan 2 bijeenkomsten.	
8 Salondebat Kunstdocent 2010	Verkenning en plaatsbepaling van de docent in de toekomst en zijn competenties. Definieren van verantwoordelijkheden van HBO-raad, HBO-kunstvak, Pabo's en branche.		Er heeft opinievorming plaatsgehouden over gewenste competenties van de docent Kunsteducatie en de opleidingsmogelijkheden in de toekomst.	Doel is het verkennen van trends en waardevolle ontwikkelingen in de sector, met als beoogd resultaat aanzetten tot beleid en standpunten. 34 deelnemers.
9 Salondebat MBO Kunstonderwijs	Verkennen van de mogelijkheden van het MBO kunstonderwijs voor de sector.		Het onderwerp blijkt sterk te leven en de salon is positief ontvangen.	25 deelnemers.
<i>Strategische netwerken</i>				
10 Strategische netwerken	Scannen en beoordelen van beleidsontwikkelingen die van belang zijn voor de kunsteducatie- en kunstparticipatie branche.		Adviezen aan het bestuur over beleid en communicatie met overheden en de ondersteuning van leden bij hun eigen activiteiten op dit front. Organisatie bijeenkomsten.	De strategische netwerken richten zich op: gemeentelijk, provinciaal en rijksoverheidsbeleid, en op nationale en internationale trends en ontwikkelingen.
	<ul style="list-style-type: none"> - Netwerk rijksoverheidsbeleid (vz. Dirk Wonsma) - Netwerk provinciaal overheidsbeleid (vz. Titus Yocarini) - Netwerk lokaal overheidsbeleid (vz. Hans Jeurissen) - Trendwatchgroep (vz. Jan van Mellekom) - Netwerk internationaal (vz. Marion van der Hoeven) 			

Project	Doelstelling	Partners	Resultaten	Overige informatie
Bevorderen van branchebinding				
11 Ontwikkeling waarderingskader kwaliteit voor 2e lijns instellingen	Kwaliteitstoetsing van Centra voor de Kunsten en provinciale instellingen voor kunst&cultuur met een ondersteunende taak voor het onderwijs.	Ministerie van OCW en Inspectie	Concept waarderingskader is ontwikkeld, in pilots getest en van kanttekeningen voorzien door de leden. Er is een tiental ontwikkelbijeenkomsten georganiseerd.	De Kunstconnectie heeft bij het ministerie van OCW een verbreding van het waarderingskader bepleit. Zij is uitgenodigd aan te geven welke functievelden aan het waarderingskader dienen te worden toegevoegd.
12 Verbreding waarderingskader kwaliteit 1e lijns instellingen	Verbreding van het instrument t.b.v. kwaliteitstoetsing van Centra voor de Kunsten met alle functievelden die door de centra worden uitgeoefend.	Ministerie van OCW en Inspectie Platform Amateurkunst	De 'Commissie verbreding' heeft in kaart gebracht welke werkgebieden van Centra voor de Kunsten nog onvoldoende onderdeel zijn van het waarderingskader.	De Kunstconnectie heeft bij het ministerie van OCW een verbreding van het waarderingskader bepleit. Zij is uitgenodigd aan te geven welke functievelden aan het waarderingskader dienen te worden toegevoegd.
13 Commissie Educatie Amateurkunst	Kwaliteitsbewaking van de HaFaBra- en Koristenexamens. Opstellen van en toezien op reglementen voor examens en geïmmitteerden. Verbetering van raamleerplannen.	Unisono Platform Amateurkunst	Reglement examens en geïmmitteerden is bijgesteld en verspreid. Deelname aan overleg met geïmmitteerden en PAK inzake kwaliteit van de examens. Medevertantwoordelijkheid voor certificering examens.	Vertegenwoordiger namens De Kunstconnectie in de Commissie Educatie Amateurkunst is Henk van de Wetering (Muziekschool Noordwest Veluwe, Harderwijk).
14 Vaststellen benoembaarheidseisen en afgifte benoembaarheidverklaring	Zekerheid bieden aan instellingen dat kunstenaar-docenten voldoende gekwalificeerd zijn. Vaststellen criteria hiervoor en afgeven benoembaarheidverklaringen.	Kunstvakonderwijs PAK	Traject benoembaarheidseisen is vastgesteld. Per type kunstvakonderwijs is een route vastgesteld voor beoordeling en eventuele nascholing van kandidaat-docenten. In 2003 zijn 10 docenten beoordeeld.	De Commissie Benoembaarheidseisen stelt benoembaarheidstrajecten vast en houdt toezicht op de uitvoering. Met het PAK is afgesproken de beoordelingen te gaan verzorgen voor een benoembaarheidverklaring HaFaBra en Koren.

Project	Doelstelling	Partners	Resultaten	Overige informatie
Bevorderen van branchebinding (vervolg)				
15 Kengetallen branche kunsteducatie	Verkrijgen van cijfermatig beeld van het werk van Centra voor de Kunsten in 2001.	CBS	Publicatie is verspreid onder leden en belanghebbenden. Er zijn gesprekken gevoerd met CBS over de opzet van de enquête 2003.	De Kunstconnectie is met Cultuurnetwerk NL bezig een publicatie ten bate van PR -doeleinden te realiseren.
16 Jan Kassiesprijs	Promotie en stimulering van goede kunsteducatieactiviteiten binnen het onderwijs.		De formele overdracht van de prijs door de Stichting Fonds Kunsteducatie aan De Kunst-connectie vindt plaats tijdens het ledencongres van 15 april 2004.	Eerste prijsuitreiking vindt plaats in schoolseizoen 2004/2005.
Professionalisering en innovatie				
17 Benchmarking	Oriëntatie op en scholing over de inhoud en invoering van Benchmarking als kwaliteits- en beleidsinstrument in de sector.		Workshoppogramma ontwikkeld over verbetering van gegevensverzameling en kwaliteit van de bedrijfsvoering. Format ontwikkeld voor gestandaardiseerde gegevensverzameling. Onderzoek opgezet naar de opbouw van een database die door leden gebruikt kan worden.	60 deelnemers uit 30 instellingen.
18 E-zine Notes, Bits& Bytes	Vergroten van kennis van de toepassing van ICT in de muziek-educatie. e-culture op de agenda krijgen van het management binnen de branche.		7 afleveringen in 2003, waarin o.a. aandacht was voor toepassing van de nieuwste software en de inhoud van relevante vak-tijdschriften.	Er zijn 375 abonnees, e-zine is daarnaast voor iedereen te raadplegen via de website.

Project	Doelstelling	Partners	Resultaten	Overige informatie
Professionalisering en innovatie (vervolg)				
19 Muziekeducatie 2-daagse	Informeren over nieuwe benaderingen en werkwijzen in de muziekeducatie en inspireren tot toepassing daarvan.	Cultuurnetwerk Nederland	Tweedaagse manifestatie op 4 en 5 april in Rotterdam. De manifestatie bood inspiratie, best practices, nieuwe ontwikkelingen, opinievorming en ontmoeting.	Doelgroep zijn: Leden van de Kunstconnectie, Kunstvak-opleidingen, pabo's, het reguliere onderwijs, sociaal cultureel werk, overheden, podia etc. De manifestatie had 1000 deelnemers.
20 Voorbereiding Kunsteducatie 2-daagse 2006	Informeren over nieuwe benaderingen en werkwijzen in beleid en inhoud van de kunsteducatie.	Cultuurnetwerk Nederland	Eerste ideeënonwikkeling heeft plaatsgevonden.	
21 Vervolg Muziekeducatie 2-daagse	Debatten van de Muziekeducatie 2-daagse verdiepen en in breder perspectief plaatsen.	Walter Maashuis	Er zijn 4 inhoudelijke debatten gevoerd in een serie van 10.	Per gesprek 10-15 deelnemers.
22 Authentieke kunsteducatie, Wanitaschool-project	Vergroting kennis van uitgangspunten en toepassingsmogelijkheden van authentieke kunsteducatie. Volgen van implementatie daarvan in het Wanitaschool-project.		Er zijn drie presentaties geweest: Erfgoed Actueel, Bureau Stap en CKV Almere.	
23 Studiemiddag Middenkader	Verkenning van taken en rollen van het middenmanagement.		Ontmoeting en uitwisseling rond positie, taken en verantwoordelijkheden van het middenmanagement in professionele instellingen. Verslag op internet.	60 deelnemers van 50 instellingen.

Project	Doelstelling	Partners	Resultaten	Overige informatie
Professionalisering en innovatie (vervolg)				
24 Workshop Competentie- management en Assessment	Vergroten van kennis en inzicht in deze specifieke instrumenten voor personeelsmanagement.		Workshops georganiseerd rond het thema: zo goed mogelijk omgaan met het menselijk kapitaal binnen de centra.	40 deelnemers.
25 Workshops Bouw	Uitdiepen van een aantal thema's m.b.t. inhoud en proces van ver- en nieuwbouw van Centra voor de Kunsten.		Workshops waarin uitwisseling van kennis, inventarisatie, uitdieping en toetsing plaatsvond van succes- en faalfactoren rond nieuw- en verbouw.	2 bijeenkomsten, 16 deelnemers. Handreiking Bouw verschijnt april 2004.
26 Voorbereiding Brancheacademie	Professionaliteit van de sector vergroten door aanbod van scholing en de vraag vanuit de sector bij elkaar te brengen. Lacunes in bij- en nascholing signaleren en aanvulling initiëren.		Eerste projectplan geschreven eind 2003.	
27 Onderzoek naar nieuwe markten en benodigde competenties	In kaart brengen van nieuwe markten van Centra voor de Kunsten en van de eisen die deze markten stellen. Consequenties hiervan voor competenties van de centra beschrijven.		Onderzoekopdracht is versterkt. Eerste fase van het onderzoek, onder 6 lidinstellingen in 3 regio's is afgerond. Vervolgonderzoek loopt.	Op basis van de competenties wordt een opleidingsprofiel geformuleerd en een geschikte opleidingsaanbieder geselecteerd.
28 Publicatie Dans in Samenhang	Stimuleren en ondersteunen van kwaliteitsverbetering en vernieuwing van danseducatie.	Cultuurnetwerk Nederland	Een bestaande publicatie onder dezelfde titel is geactualiseerd, herschreven en gepubliceerd.	Boekpresentatie georganiseerd i.s.m. dansacademie Artez.

Project	Doelstelling	Partners	Resultaten	Overige informatie
Professionalisering en innovatie (vervolg)				
29 Vervolgproject invoering CKV in MBO	Overdragen van ervaringen, verzameld tijdens deelprojecten ter voorbereiding van de invoering van CKV in het MBO.	SLO en CNL	Organisatie en uitvoering van 6 regionale bijeenkomsten. Eindrapportage van het project en pilots; deze kreeg gestalte in de publicatie 'Dossier CKV'. Tweede publicatie uitgebracht gericht op culturele instellingen en instellingen voor de kunsten.	Bij het project zijn 6 VMBO-scholen, 6 ondersteunende instellingen voor kunst en cultuur en ruim 30 culturele instellingen betrokken.
30 Werkgroep kunst- en cultuurcoördinator	Opstellen van projectplan 'Landelijke bij- en nascholing kunsteducatie voor leerkrachten in het primair onderwijs'.	post-HBO	Op basis van het plan zijn nog geen financiële middelen beschikbaar gekomen.	Instellingen voor de kunsten en Pabo's zijn zelfstandig zaken aan het ontwikkelen op basis van het plan.
31 Bevorderen gebruik CKV-vouchers	Bevorderen van de besteding van kortingsbonnen en vouchers door leerlingen in het voortgezet onderwijs.	Servicebureau van het Cultureel Jongeren Paspoort.	Presentatie door CJP in het netwerk voor Kunst & Onderwijs. Informatieverspreiding via nieuwsbrief en internetsite.	
32 Nascholing Kunsteducatie: specialisaties Dans, Muziek en Drama	Toetsing en implementatie van nascholing, coördinatie en afstemming van de uitvoering daarvan. Scholing van leerkrachten primair onderwijs met als taak een specialisme in een van de kunstdisciplines binnen het eigen schoolteam.		Er zijn 75 certificaten verstrekt voor de specialisatie drama en 12 voor muziek. Voor Dans is voor de looptijd 2001 t/m 2003 van het project een project-medewerker aangesteld. Voor Dans zijn 38 certificaten uitgereikt.	Doelgroep van het project zijn direct: consulenten van provinciale instellingen voor kunst en cultuur, en indirect: cursuscoördinatoren Pabo's en leerkrachten van scholen voor basisonderwijs.

Project	Doelstelling	Partners	Resultaten	Overige informatie
Professionalisering en innovatie (vervolg)				
33 Individuele informatievoorziening en advies	Serviceverlening aan individuele leden met specifieke informatie- en adviesvragen of ondersteuningsverzoeken.	In voorkomende gevallen werd gericht doorverwezen naar andere informatieleveranciers of collega-instellingen, waaronder Cultuurnetwerk Nederland.	Er zijn vragen van leden beantwoord op het terrein van o.a. kengetallen, tariefstelling, kwaliteitszorg bouw en inrichting, aanbodvernieuwing, marketing, lobbying, naamgeving, samenwerking etc.	Ongeveer 90 vragen van 60 instellingen behandeld.
34 Kunstconnectiefonds	Stimuleren van duurzame regionale en landelijke netwerk-ontwikkeling en structurele samenwerking. Bevorderen van ontstaan van nieuwe infra-structuren en van kennis-ontwikkeling op het gebied van voor de branche actuele vraagstukken.		Er zijn 8 aanvragen ingediend waarvan er 4 werden gehonoreerd.	De aanvragen worden beoordeeld door de Commissie Aanvragen Kunstconnectiefonds (voorzitter Paul Winters, Haarlem). De commissie kwam 2 keer bijeen. De commissie adviseert het bestuur tevens over het functioneren van het fonds.
<i>Thematische netwerken</i>				
35 Commissie Kwaliteit	Monitoring van toetsing door inspectie van het onderwijs en ontwikkeling en advisering op het terrein van kwaliteitszorg.		Advies aan het bestuur over kwaliteitszorg, mede n.a.v. eigen structurele monitorenquête m.b.t. toetsingen. Output onder meer: twee case-beschrijvingen van kwaliteitszorg in Centra voor de Kunsten.	3 bijeenkomsten in 2003 vanaf de start in mei. Voorzitter Margriet Ronner (Hoofddorp).

Project	Doelstelling	Partners	Resultaten	Overige informatie
<i>Thematische netwerken (vervolg)</i>				
36 Netwerk Kunst en Onderwijs	Uitwisselen en vergroten van kennis van beleid en producten van kunsteducatie-instellingen met een taak richting onderwijs. Monitoren van ontwikkelingen in het onderwijs.		Op de bijeenkomsten werden o.a. de volgende onderwerpen besproken: Taakgroep Cultuureducatie PO en de notitie 'Hardt voor cultuur', rapportage Visitatiecommissie Actieplan Cultuurbereik en het Vooradvies Raad voor Cultuur.	54 leden, 3 bijeenkomsten met gemiddeld 25 deelnemers.
<i>Uitwisselingsnetwerken</i>				
37 Netwerk Communicatie en Marketing	Het vergroten van kennis en het uitwisselen van informatie en ervaringen op het gebied van communicatie en marketing. Door de krachten te bundelen hoeft niet elke communicatie-medewerker het wiel opnieuw uit te vinden.		Het netwerk is, op verzoek van een lidinstelling, in 2003 in het leven geroepen. Eind 2003 waren er 22 leden. Op de twee bijeenkomsten die dit jaar zijn gehouden stonden het starten van een netwerk en de invulling van het adviseurschap centraal.	Het netwerk kent een roulerend voorzitterschap en een roulerende vergaderplaats. Elke bijeenkomst wordt door een lid van het netwerk georganiseerd in zijn instelling. Voor 2004 staan drie bijeenkomsten op het programma.
38 Intervisienetwerken	Uitwisselen van kennis, ervaring en inzichten m.b.t. een verdere professionalisering van het management van Centra voor de Kunsten.		Intervisiegroepen gestart met als doel het versterken van managementvaardigheden, met als neveneffect: verbetering van de interne organisatie en communicatie.	Er zijn 8 intervisiegroepen gestart, waarvan 60 directeuren en afdelingshoofden deel uitmaken. De groepen kwamen bij elkaar in frequentie variërend van 1 tot 4 maal per jaar.

Project	Doelstelling	Partners	Resultaten	Overige informatie
<i>Uitwisselingsnetwerken (vervolg)</i>				
39 Consulentennetwerken	Verbeteren van het werk en het functioneren van consulenten onderwijs.		Het Congres 'Ambities 2008' is georganiseerd evenals een gezamenlijke consulenten-bijeenkomstdag.	Er zijn 335 consulenten lid van de verschillende netwerken.
Overige diensten				
40 Mantelovereenkomsten	Ontsluiten van aanbod van voor de branche relevante diensten-leveranciers en gunstige condities voor de leden bedingen.		Er zijn 5 mantelovereenkomsten gesloten. Met een communicatie/imago-adviesbureau, met 3 mediators, een assessment-bureau, een adviesbureau over kwalitatieve benchmarking en met Cultuurnetwerk Nederland.	Met Cultuurnetwerk Nederland is een mantelovereenkomst gesloten inzake levering van kennisproducten en abonnementen en inzake lidmaatschap van het studiecentrum.

Colofon

Redactie:

Ap de Vries

Eindredactie:

Het Redactie bureau

Bijdragen van:

Paul van Amerom, Irma van Hoorik, Gerrie Koops, Hans Landsman, Paul de Vries en Henriëtte Sulmann

DTP:

Helleminck Digital Design, Den Haag

De Kunstconnectie

Postbus 365

3500 AJ Utrecht

tel: 030 230 3740

fax: 030 230 3749

e-mail: info@dekunstconnectie.nl

De Kunstconnectie is de branchevereniging voor instellingen die zich bezighouden met kunsteducatie en -participatie. Namens, voor en met haar leden neemt De Kunstconnectie stelling en formuleert zij gevraagd en ongevraagd standpunten over actuele onderwerpen en thema's. Ze motiveert, adviseert en faciliteert de aangesloten instellingen bij de ontwikkeling van hun werk. Door bundeling van krachten en samenbrengen van partijen biedt zij haar leden een breed scala aan voordelen. De Kunstconnectie vergroot de bekendheid en kwaliteit van het werk van de sector en zorgt dat de branche een gekende en erkende partner is in het (cultuur)politieke debat, de beleidsvorming en uitvoering ervan.
